



Briuselis, 2026 m. kovo 10 d.
(OR. en)

7213/26

ENER 125
FISC 102
ECOFIN 324
COMPET 307
ENV 228

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. kovo 10 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 116 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Investavimo į švarią energiją strategija

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 116 final.

Pridedama: COM(2026) 116 final



Strasbūras, 2026 03 10
COM(2026) 116 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Investavimo į švarią energiją strategija

1 ĮVADAS

Siekiant užtikrinti Europos strateginį savarankiškumą, konkurencingumą ir tvarų klestėjimą labai svarbu pereiti prie švarios energijos. Priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas suteikia ekonomikos augimo ir užimtumo visoje Europoje galimybių. Kaip pabrėžiama M. Draghi pranešime¹, tam, kad mūsų užmojai virstų tikrove, reikia precedento neturinčių investicijų ir visų pirma integruotesnio požiūrio į viešojo ir privačiojo sektorių kapitalo telkimą.

Komisijos vertinimu², kad mūsų energetikos pertvarkos tikslai būtų pasiekti ir visiems europiečiams būtų užtikrinta įperkama, efektyviai vartojama ir švari energija, 2026–2030 m. investicijų į energetikos sektorių lygis turi pasiekti maždaug 660 mlrd. EUR per metus, o 2031–2040 m. išaugti iki 695 mlrd. EUR per metus. Tai reikšmingas padidėjimas, palyginti su 2011–2021 m. buvusiu 240 mlrd. EUR metiniu vidurkiu. Šios investicijos turi aprėpti pasiūlos priemones (gamybą), paklausos priemones (energijos vartojimo efektyvumą) ir infrastruktūrą (tinklus).

Europos investicijų banko (EIB) grupė yra viena iš svarbiausių Europos perėjimo prie švarios energijos finansuotojų, derinanti skolinimą, garantijas, investicijas ir konsultacinę paramą siekiant paspartinti perėjimą prie saugios, konkurencingos ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos sistemos. Šiame kontekste grupė energetikos pertvarkos tikslams ir šiai Investavimo į švarią energiją strategijai remti per ateinančius trejus metus ketina skirti daugiau kaip 75 mlrd. EUR finansavimą, pasinaudodama visais jos disponuojamais finansiniais produktais ir konsultavimo paslaugomis.

Be to, spartinti investicijas padeda tokios Europos iniciatyvos, kaip Europos infrastruktūros tinklų priemonė energetikos srityje, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP) ir skyriai „REPowerEU“. Tačiau visuose švarios energijos segmentuose vis dar yra kliūčių privataus kapitalo telkimo tempui ir mastui. Nors Europa užtikrina ilgalaikiam institucinio kapitalo telkimui reikalingą reguliavimo nuspėjamumą ir politikos stabilumą, dėl ilgų leidimų išdavimo ir prijungimo prie tinklo procesų lėtėja diegimas ir didėja rizika. Rinkų susiskaidymas, lemiantis skirtingas taisykles, standartus ir planavimo praktiką, didina sandorių sąnaudas ir trukdo plėstis. Daugelyje sričių visa investicijų į švarią energiją sistemos vertė neparodoma, todėl mažėja jų patrauklumas privatiems investuotojams. Naujaisi duomenys leidžia manyti, kad tam tikruose sektoriuose investicijų augimas lėtėja ir net tampa neigiamas.

Privataus kapitalo yra ir jis turi būti sutelktas

Tačiau energetikos pertvarkai reikalingų investicijų mastas gerokai viršija viešojo finansavimo iš nacionalinių biudžetų, daugiamečių finansinės programos (DFP) ir EIB grupės pajėgumą. Siekiant į šį platesnį bankų ir kapitalo rinkos finansavimo derinį pritraukti lėšas ir galiausiai sumažinti bendras pertvarkos išlaidas, viešosios lėšos turi būti naudojamos ne kaip pirminis finansavimo šaltinis, o kaip strateginis svirtas. Tai itin svarbu tokiai energetikos sistemai, kurioje vis labiau

¹ https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en?prefLang=lt.

² Jei nenurodyta kitaip, visi šiame dokumente pateikti skaičiai, susiję su investicijų poreikiais, grindžiami poveikio vertinimo 2040 m. klimato tikslui skirtu modeliavimu, (SWD/2024/63 *final*).

dominuoja pradinės kapitalo išlaidos. Be to, viešoji parama gali padėti pertvarkos išlaidas paskirstyti per visą turto naudojimo laikotarpį ir taip užkirsti kelią trumpalaikiams kainų šuoliams.

Ar bus atsižvelgta į investicijų poreikių mastą ir aprėptį, priklauso nuo finansavimo šaltinių įvairinimo siekiant visapusiškai sutelkti institucinį kapitalą, rizikos kapitalą ir privatų akcinį kapitalą, taip pat labiau tradicinius šaltinius. Žvelgiant į ateitį, šiam tikslui būtinų gilių ir likvidžių kapitalo rinkų kūrimas iš esmės priklausys nuo santaupų ir investicijų sąjungos sėkmės.

Šia strategija siekiama sudaryti palankesnes sąlygas sutelkti privačias investicijas į energetikos sektorių pagerinant privataus kapitalo, kurį galima panaudoti, ir Europos energetikos projektų bazės sąsają. Apskaičiuota, kad Europoje privačiai valdomo turto vertė sudaro 33,7 trln. EUR³. Instituciniai investuotojai (pvz., draudikai ir pensijų fondai) Europoje kontroliuoja 12 trln. EUR⁴ vertės turtą ir siekia ilgalaikės stabilios grąžos, kurią energetikos projektai galėtų užtikrinti, jei būtų sukurta tinkama sistema.

Investavimo į švarią energiją strategija papildo ES iniciatyvas, taip pat valstybių narių veiksmus, kuriais siekiama sumažinti riziką bei neapibrėžtumą ir sukurti stabilias ir patrauklias investavimo sąlygas, taip stiprinant Europos konkurencingumą ir energetinį saugumą.

2 PRIVATAUS KAPITALO PRITRAUKIMAS TOKIU MASTU, KURIO REIKIA ENERGETIKOS PERTVARKAI ĮGYVENDINTI

Todėl šios Investavimo į švarią energiją strategijos paskirtis – skatinti telkti privatų kapitalą, tikslingai mažinti investicijų riziką ir struktūriškai bendradarbiauti su finansų bendruomene.

ENERGETIKOS INFRASTRUKTŪROS GALIMYBIŲ PATEKTI Į KAPITALO RINKAS RĖMIMAS

Europos konkurencingumui ir saugumui yra labai svarbios didesnės ir spartesnės investicijos į tinklus – energetikos sistemos pagrindą. M. Draghi pranešime įspėjama, kad nepakanka vien investuoti į švarios elektros energijos gamybą; siekiant užtikrinti sėkmingą energetikos pertvarką, labai svarbu kartu dėti pastangas stiprinti ir modernizuoti tinklo infrastruktūrą ir didinti sistemų integraciją, be kita ko, taikant novatoriškus ir skaitmeninius sprendimus. Tačiau dabartiniais finansavimo mechanizmais kapitalo nepavyksta sutelkti reikiamu mastu ir tempu.

Kad užpildytų šias spragas ir papildytų neseniai priimtą Europos elektros tinklų dokumentų rinkinį, Komisija, glaudžiai koordinuodama veiksmus su EIB grupe, taikys tikslinį požiūrį, kad finansinės teisės į su energetiniu turtu susijusius būsimus pinigų srautus būtų paverčiamos likvidžiais, investicinio reitingo vertybiniais popieriais.

³ EFAMA *Asset Management in Europe* (16th Edition, 2024) ir *EFAMA: Our Industry in Numbers* (tiesioginių duomenų puslapis).

⁴ EIOPA: [EIOPA ir ES institucijos. Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija](#)

Be to, pritraukiant privatų kapitalą bus labai svarbios teisėkūros programos, taip pat kitos draudikams skirtos prudencinės sistemos reformos, kurių imtasi peržiūrint deleguotąjį reglamentą „Mokumas II“. Sumažinus ilgalaikių investicijų į nuosavą kapitalą ir pakeitimo vertybiniais popieriais išlaidas ir pripažinus ES ar nacionalinių garantijų teikiamą rizikos mažinimo poveikį kapitalo reikalavimams, šios reformos gali paskatinti investicijas į švrią energiją. Draudikai į savo rizikos valdymą turės įtraukti perspektyvinius klimato scenarijus, o tai turėtų dar paskatinti palaipsniui kreipti investicijas link švrios energijos.

1 veiksmas. Tinklo operatorių balansų stiprinimas

Siekiant užtikrinti, kad tinklo operatoriai (SSO ir PSO) galėtų finansuoti didelio masto infrastruktūros modernizavimą ir kartu išlaikyti aukštus kredito reitingus, bus taikomos įvairios skirtingiems tinklo operatorių poreikiams pritaikytos priemonės:

a) Investicijų į strateginę infrastruktūrą fondas (ISI fondas)

Daugelio itin svarbių energetikos pertvarkos projektų finansinio paketo nepavyksta užbaigti dėl nuosavo kapitalo trūkumo, kurio specializuoti fondai arba privatūs investuotojai vieni negali padengti. Siekiant spręsti šią problemą, **Investicijų į strateginę infrastruktūrą fondas (ISI fondas)** veiks kaip **nuosavo kapitalo platforma**, palengvinsianti tikslinį **bendrą investavimą** kartu su infrastruktūros fondais.

EIB grupė prisiims įsipareigojimą, kurio orientacinė suma – iki 500 mln. EUR, taip suteikdama reikiamą **bazinį kapitalą** investicijoms į konkrečius energetikos infrastruktūros projektus. Šis bendradarbiavimo modelis leidžia privatiems valdytojams pasinaudoti ilgu EIB investavimo laikotarpiu ir technine patirtimi ir užtikrina, kad svarbiausiuose Europos energetikos tinklo segmentuose dideliu mastu būtų sutelktas privatus akcinis kapitalas.

Bendros investicijos sudaro sąlygas teikti tikslinę paramą tiems projektams ar įmonėms, kuriems trūksta finansavimo arba kuriems sunku pritraukti pakankamai kapitalo savo investicijų planams užbaigti. Taigi taikant tikslines aiškiai apibrėžtoms prioritetinėms politikos sritims skirtas strategijas užtikrinama, kad EIB grupės poveikis būtų kuo didesnis, o tą būtų sunku pasiekti taikant rinkoje prieinamas tradicines bendro pobūdžio strategijas.

b) Pakeitimo vertybiniais popieriais priemonė tinklo operatoriams

Remdamosi tvirtu EIB grupės vaidmeniu finansuojant Europos energetikos infrastruktūrą, Komisija ir EIB grupė ketina bendradarbiauti kuriant pakeitimo vertybiniais popieriais priemonę tinklo operatoriams. Šia iniciatyva būtų siekiama papildyti dabartines EIB priemones, įvertinant nebalansines finansavimo struktūras, kurios būsimus reguliuojamus pajamų srautus leistų pakeisti į iš karto naudotinas likvidžias lėšas. Pagrindinis tikslas – įvertinti, kaip būtų galima veiksmingai sutelkti institucinį kapitalą, kartu užtikrinant, kad fizinis turtas ir toliau liktų viešoji nuosavybė. Finansavimo trukmę suderinus su ilgu tinklo turto gyvavimo ciklu, pakeitimo vertybiniais popieriais priemonė tinklo operatoriams galėtų padėti sumažinti refinansavimo riziką, taip pat bendras kapitalo sąnaudas, ir skatinti tinklo plėtrą nesukuriant nederamo spaudimo energijos

tarifams. Siekiant atsižvelgti į įvairius rinkos poreikius ir tinklo operatorių profilius, siūloma sistema išlieka lanksti. Didieji tinklo operatoriai galės vykdyti pavienes emisijas, tačiau priemonė taip pat leis numatyti bendras skirtingų tinklo operatorių emisijas – tai viena iš galimybių, visų pirma aktuali mažesniems subjektams.

c) Mišrios obligacijos

EIB remia reguliuojamų viešųjų paslaugų įmonių investicijas perkant mišrias obligacijas⁵. EIB grupės, kaip pagrindinio investuotojo, dalyvavimas siunčia teigiamą signalą kitiems investuotojams ir didina susidomėjimą lėšų rinkimo procesu. Jis taip pat sustiprina tinklo operatorių finansinę padėtį, nes naudojamos priemonės laikomos nuosavu kapitalu, o tai naudinga jų balansams.

2 veiksmas. Tinklo operatorių galimybių gauti finansavimą rėmimas taikant paskolų pakeitimą vertybiniais popieriais ir skolinimą per tarpininkus mažiesiems operatoriams

Komisija kartu su EIB išnagrinės, kaip geriau remti tinklo operatorių galimybes gauti finansavimą atlaisvinant bankų skolinimo pajėgumus, kad bankai galėtų teikti naujas paskolas tinklo operatoriams be tiesioginės viešųjų subsidijų ar valstybių biudžetų paramos, kartu pritraukdami privatų institucinį kapitalą.

Siekiami paskatinti komercinius bankus teikti naujas paskolas tinklo operatoriams, be kita ko, teikiant paramą esamų paskolų portfelių pakeitimui vertybiniais popieriais skatinti pagal ES pakeitimo vertybiniais popieriais sistemą, kad dalyvaujantys bankai atlaisvintus balanso pajėgumus naudotų naujoms paskoloms tinklo operatoriams teikti. EIB grupė galėtų prisidėti prie iniciatyvos naudodama savo esamus produktus, įskaitant pakeitimą vertybiniais popieriais, priklausomai nuo realios paklausos.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad ES SSO aplinką sudaro daug įvairių skirtingo dydžio operatorių, vykdančių veiklą skirtingoje teisinėje aplinkoje ir pagal skirtingą reguliavimo tvarką, svarbų vaidmenį siekiant įveikti sektoriaus susiskaidymą ir paremti projektų jungimą mažiesiems operatoriams gali atlikti regioniniai ir vietos komerciniai bankai. Neseniai paskelbus pirmąją iniciatyvą „Growth for Energy“ finansavimo operaciją⁶, EIB šią iniciatyvą išplės, atsižvelgdamas į kiekvienos valstybės narės ypatumus ir poreikius. Ši iniciatyva sustiprins vietos bankų tinklų pajėgumą skolinti mažiesiems operatoriams.

⁵ Mišrios obligacijos iš dalies laikomos nuosavu kapitalu, todėl tinklo operatoriai gali padidinti savo skolinimosi pajėgumą, taigi ir investavimo pajėgumą, nepažeisdami kredito ribų ir nesumažindami esamos nuosavybės ir kontrolės.

⁶ Vykdydamas šią operaciją EIB padengia tam tikrą procentinę dalį komercinių bankų rizikos pozicijos, susijusios su paskolomis reikalavimus atitinkantiems energetikos projektams, kuriuos vykdo savivaldybių viešųjų paslaugų įmonės, todėl kiekvienai antrinei paskolai bankai gali skirti mažiau kapitalo ir taip padidinti savo skolinimo pajėgumą, žr. <https://www.eib.org/en/press/all/2025-469-eib-and-commerzbank-join-forces-for-eur1-2-billion-energy>.

RIZIKOS MAŽINIMAS STRATEGIŠKAI NAUDOJANT VIEŠĄSIAS LĖŠAS

Viešajam kapitalui tenka labai svarbus vaidmuo mažinant riziką ir telkiant privatųjį perėjimo prie švarios energijos finansavimą. DFP yra pagrindinė investicijų į švarią energiją rizikos mažinimo priemonė, teikianti itin svarbų viešąjį finansavimą, be kita ko, pagal Europos Sąjungos pavyzdinę investicijų programą „InvestEU“. Pagal programą „InvestEU“ investicijos į švarią energiją remiamos universaliai teikiant garantijas, taigi sudaromos sąlygos investuoti į projektus ir įmones visais plėtros etapais: nuo veiklos pradžios iki plėtros, taip pat diegimo etapo. Iki šiol pagal programą „InvestEU“ sutelkta daugiau kaip 57 mlrd. EUR su energetika susijusių investicijų.

Komisijos pasiūlyme dėl kitos DFP dar kartą patvirtinta nuolatinė parama švarių technologijų gamybai ir jos tiekimo grandinei⁷, taip pat energetikos pertvarkos projektams, įskaitant mokslinių tyrimų ir inovacijų etapą, be kita ko, stiprinant finansines priemones siekiant telkti privačias investicijas. Investicijas į energetiką visų pirma galima finansuoti pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, iš Europos konkurencingumo fondo (EKF), programos „Europos horizontas“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemonės energetikos srityje, kurios biudžetas padidintas penkis kartus iki maždaug 30 mlrd. EUR. Viena iš pagrindinių branduolinių mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimo priemonių ir toliau bus Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa.

2025 m. birželio mėn. Komisija priėmė Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistemą⁸, kurioje nustatyti kriterijai, pagal kuriuos Komisija vertins valstybių narių pagalbos pasiūlymus suteikti finansinę paramą, kad būtų pasiekti švarios pramonės kurso tikslai ir užtikrintas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistema leis greitai suteikti pagalbą projektams. Ja prisidedama prie ES atsparumo: sparčiau didinama nepriklausomybė nuo iškastinio kuro importo, mažinama pramonės priklausomybė nuo iškastinio kuro ir skatinamos investicijos į naujų švarių technologijų gamybą, kartu išsaugant bendrosios rinkos vientisumą.

Komisija ragina valstybes nares pasinaudoti Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistema, kad būtų sparčiau diegiama švari energija, neiškastinių išteklių suteikiamo lankstumo priemonės ir pajėgumų mechanizmai bei pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonės ir prisidedama prie investicijų į šias prioritetines sritis rizikos mažinimo, pasitelkiant specialius investicinius fondus. Komisijos vertinimu, jeigu valstybės narės ir toliau diegtų schemas, panašias į nustatytąsias pagal Laikinąją valstybės pagalbos krizės ir pereinamojo laikotarpio sąlygomis sistemą, Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistema galėtų sutelkti šimtus milijardų eurų vertės investicijų⁹.

⁷ Pagal Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą ir Ypatingos svarbos žaliavų aktą.

⁸ Daugiau informacijos žr.: https://competition-policy.ec.europa.eu/about/contribution-clean-just-and-competitive-transition/clean-industrial-deal-state-aid-framework-cisaf_en?prefLang=lt

⁹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, pridedamas prie Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistemos, (SWD(2025) 850 *final*, 2025 11 4) p. 22.

Igyvendindama švarios pramonės kursą, Komisija taip pat pateikė rekomendaciją dėl ekonomiškai efektyvių, paprastų ir laiku taikomų mokesčių priemonių, kuriomis skatinama investuoti į švarias technologijas ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, rengimo¹⁰.

3 veiksmas. Su novatoriškomis švarios energijos gamybos technologijomis ir ilgalaikiu kaupimu susijusios rizikos mažinimas

Tarptautinės energetikos agentūros vertinimu, maždaug **35 proc. išmetamo ŠESD kiekio sumažinimo iki 2050 m. tikslo reikės pasiekti naudojant technologijas, kurių rinkoje dar nėra**¹¹. Pertvarkos sėkmė struktūriškai priklauso nuo inovacijų – nuo to, ar bus diegiamos naujos kartos švarios energijos technologijos, galinčios dideliu mastu tiekti įperkama, patikimą ir nuo iškastinio kuro nepriklausomą energiją. Komisija siūlo šiuos inovacijų rėmimo veiksmus:

a) Komercializuoti naujos kartos švarios energijos technologijas

Bendradarbiaudama su EIB grupe, Komisija padidins paramą privačioms investicijoms į novatoriškas švarios energijos technologijas (pvz., ilgalaikį energijos kaupimą, plūdriąsias vėjo energijos technologijas, plūdriąsias saulės energijos technologijas, jūrų (bangų ir potvynių) energiją ir vėjo elektrines ore; naujoviškų formų atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą, pvz., agrofotovoltines sistemas, pažangius atsinaujinančiųjų biologinių išteklių sprendimus, anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) technologijas ir anglies dioksido surinkimo, naudojimo ir saugojimo (CCUS) technologijas), taip pat patikimų technologijų plėtrai į naujas rinkas, susijusias su specifine plėtros rizika (pvz., su geofiziniu neapibrėžtumu vykdant geoterminius projektus). Tai galėtų apimti pagal programą „InvestEU“ galinčių gauti paramą esamų mechanizmų, tokių kaip rizikos skolos ir nuosavo kapitalo operacijos, stiprinimą arba išplėtimą. Ji taip pat išnagrinės galimybę investuoti į fondus, kurie daugiausia dėmesio skiria švarios energijos technologijoms, įskaitant ilgalaikį energijos kaupimą.

Be to, nacionaliniu ir ES lygmenimis reikia stiprinti su švariomis technologijomis susijusios rizikos mažinimą, ypač tada, kai esame priklausomi nuo didelės rizikos trečiųjų valstybių tiekėjų, pavyzdžiui, teikiančių saulės energijos inverterius. Dėl visų technologijų, kurias numatoma finansuoti, diegimo labai svarbu atlikti išsamią kibernetinio saugumo rizikos analizę ir prireikus nustatyti tinkamas rizikos mažinimo priemones.

Sustiprinta ir išplėsta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema padidins ekonomines paskatas diegti švarios energijos technologijas, taigi ir sumažins su finansine parama susijusius reikalavimus. Atitinkama parama dotacijomis ir toliau bus teikiama pagal programą „Europos horizontas“ ir iš Inovacijų fondo. Antai pagal „Europos horizonto“ 2026–2027 m. darbo programą Komisija skelbia 600 mln. EUR vertės kvietimą teikti pasiūlymus dėl pavyzdinių projektų, kad paremtų švarios pramonės kursą ir paspartintų pažangių švarių technologijų ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo parodomųjų projektų technologinę brandą ir

¹⁰ 2025 m. liepos 2 d. Komisijos rekomendacija dėl mokesčių paskatų, kuriomis remiamas švarios pramonės kursas ir atsižvelgiama į Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistemą, (C(2025) 4319 final)

¹¹ International Energy Agency, *Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector*, 2021.

parengimą rinkai. Be to, pagal rengiamas Strategines skaitmenizacijos ir DI naudojimo energetikos sektoriuje veiksmų gaires Komisija pradės leidimų išdavimo procedūrų skaitmeninimo veiksmus, kad paremtų bandomojo skaitmeninio leidimų išdavimo naudojant generatyvinio DI priemones portalo kūrimą.

b) Mažieji moduliniai reaktoriai ir pažangieji moduliniai reaktoriai (MMR ir AMR)

Dar ši dešimtmetį siekiama pademonstruoti keletą MMR koncepcijų, įskaitant pažangiuosius modulinius ir IV kartos projektus. Šiandien Komisija priėmė MMR kūrimo ir diegimo Europoje strategiją¹². Jei norime, kad šios technologijos ketvirtojo dešimtmečio pradžioje pasiektų komercializacijos etapą, turime spręsti dėl didesnės su technologija ir diegimu susijusios rizikos kylančias finansavimo problemas.

Naudodama rizikos skolos ir kitus finansinius produktus, EIB grupė padės mažinti riziką, susijusią su investicijomis pagal MMR strategiją ir su atitinkamais kuro ciklo įrenginiais bei tiekimo grandine, kurie taip pat gali būti tinkami gauti paramą pagal programą „InvestEU“¹³.

c) Remti naujų švarios energijos technologijų plėtrą pasitelkiant Veiklą plečiančių įmonių Europos fondą

Vykdydama 2025 m. gegužės mėn. paskelbtą ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategiją, Komisija įsteigė privačiai valdomą ir bendrai finansuojamą Veiklą plečiančių įmonių Europos fondą, kad būtų panaikintas veiklą plečiančių giliųjų technologijų ir perversminių technologijų įmonių finansavimo trūkumas. Energetikos įmonių rizikos kapitalo fondai ir kiti galimi suinteresuoti investuotojai į novatorišką švarią energiją jau gali prisijungti prie dabartinio Patikimų investuotojų tinklo, kad taptų investicijų partneriais Europos inovacijų taryboje, kurios veiklą papildys Veiklą plečiančių įmonių Europos fondas.

d) Didinti energijos vartojimo efektyvumo finansavimą

Komisija bendradarbiauja su EIB grupe, kad sustiprintų EIF valdomą „InvestEU“ tvarumo garantijos produktą. Šie didesni pajėgumai kartu su naujomis galimybėmis, kurias suteikia bendros investicijos, taip pat leis plačiau naudoti produktą MVĮ priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti ir jų energijos vartojimo efektyvumui didinti.

Pagal Įperkamos energijos veiksmų planą, 2026 m. Komisija ir EIB grupė pradės bandomąjį projektą, kurio tikslas – pritraukti 500 mln. EUR finansavimą, kad būtų skatinama modelių „energijos vartojimo efektyvumas kaip paslauga“ pasiūla ir spartinamas jų diegimas, taip pat specializuotų investicinių fondų kūrimas, galbūt pasinaudodamos „InvestEU“ konsultacijų centro

¹² Komisijos komunikatas „Būsimas mažųjų modulinį reaktorių (MMR) kūrimas ir diegimas Europoje“, COM(2026) 117.

¹³ „InvestEU“ garantija negali būti naudojama operacijoms, susijusioms su atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimu, eksploatavimu, pritaikymu ar statyba.

parama. Šios priemonės papildys dabartinę EIB grupės paramą energetinėms paslaugoms ir MVĮ priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo sprendimams.

Pagal kitą DFP, energijos vartojimo efektyvumo didinimas turi būti remiamas iš naujojo Europos konkurencingumo fondo. EKF priemonės (pvz., derinant dotacijas, grąžintiną paramą, konsultavimo paslaugas, tokias kaip projektų rengimo parama) galėtų būti naudojamos taikant energijos vartojimo efektyvumo spartinimo priemonę. Ji padės jungti investicinius projektus, be kita ko, susijusius su šildymu ir vėsinimu, siekiant padidinti jų galimybes patekti į kapitalo rinkas, ir taip palengvins prekyaujamojo energijos vartojimo efektyvumo rinkos plėtrą.

EIB grupė gali atlikti svarbų vaidmenį siūlydama konsoliduotą finansavimą (pvz., paskolas, garantijas ir dotacijas), be kita ko, iš savo pačios išteklių.

Sąjungos parama galėtų būti teikiama per EKF programą „InvestEU“ ir tokias priemones, kaip MVĮ energijos vartojimo efektyvumo iniciatyva, kaip grąžintina parama, konsultacinė parama ir dotacijos.

e) Užtikrinti sinergiją ir kuo labiau padidinti veiksmingą viešąjį perėjimo prie švarios energijos finansavimą

Valstybės narės su investicijomis į švarią energiją susijusiai rizikai mažinti taip pat naudoja nacionalines lėšas, tačiau nepakankamas jų veiklos koordinavimas gali lemti neveiksmingumą. Pasitelkdama esamas sistemas, pavyzdžiui, Energetikos sąjungos darbo grupę ir Investavimo į energetikos pertvarką tarybą (žr. 4 veiksmą), Komisija sudarys palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis informacija ir bendradarbiauti diegiant savo nacionalines viešojo finansavimo schemas (pvz., per nacionalinius skatinamąjį finansavimą teikiančius bankus). Taip siekiama pateikti politinių gairių dėl bendrų prioritetų ir optimizuoti išteklių naudojimą, užkirsti kelią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei tarpvalstybinių projektų dubliavimuisi ir skatinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą, dalijimąsi geriausia patirtimi ir bandomuosius projektus.

ATNAUJINTAS DIALOGAS INVESTICIJŲ KLAUSIMAIS IR STRATEGINIS FINANSAVIMAS

4 veiksmas. Įsteigti Investavimo į energetikos pertvarką tarybą

Komisija įsteigs Investicijų į energetikos pertvarką tarybą, kurią sudarys investicinių įstaigų (įskaitant institucinius investuotojus) ir kitų finansų įstaigų bei valstybių narių atstovai, taip pat aukšto lygio Komisijos pareigūnai. Tai bus speciali į energetiką orientuota strateginės grįžtamosios informacijos platforma, kuri, pasitelkdama 2022 m. pradėto investuotojų dialogo energetikos klausimais patirtį, padės užtikrinti, kad ES politika ir finansavimas atitiktų investuotojų poreikius ir remtų ilgalaikes privačias investicijas į energetikos sektorių. Ji užtikrins, kad jos veikla nesidubliuotų su būsimų EKF valdymo struktūrų veikla ir jų neigiamai neveiktų. Ji taip pat aprėps inovacijų ir pritaikymo rinkoje klausimus, derindama veiksmus su Strateginiu energetikos technologijų planu, ir nagrinės galimą sinergiją su T-MED investavimo platforma.

Investavimo į energetikos pertvarką taryboje bus pogrupis, kuriame EIB grupės, tarptautinių finansų įstaigų, nacionalinių skatinamųjų finansavimą teikiančių bankų ir įstaigų bei kitų nacionalinių viešųjų bankų atstovai aptars šių įstaigų vaidmenį stiprinant energetikos projektų finansavimo srautus ir didinant privataus kapitalo telkimą.

3 IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Investuodami į **perėjimą prie švarios energijos** investuojame į savo saugumą, konkurencingumą ir tvarumą. Šia strategija ir jos tiksliniais veiksmais siekiama padėti dideliu mastu sutelkti institucinį privatų kapitalą, pripažįstant, kad Europos konkurencingumui, saugumui ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui užtikrinti reikia papildomų privačių investicijų į perėjimą prie švarios energijos.

Strategija grindžiama esama politika ir finansine sistema. Europos Sąjunga turi tvirtą ir nuspėjamą teisinę sistemą, o jos politinė darbotvarkė yra aiškiai nustatyta. Reikiamų investicijų apimtis ir pobūdis bus išsamiau paaiškinti **būsimoje ateinančio dešimtmečio energetikos ir klimato politikos strategijoje**. Kad atnaujintų investicijų poreikių **dydį ir pobūdį** ir pateiktų detalesnės informacijos ir įžvalgų, padėsiančių investuotojams ir viešojo administravimo institucijoms priimti sprendimus, Komisija **2026 m. IV ketv.** pateiks **perėjimui prie švarios energijos skirtą energetikos sistemos poreikių vertinimą (ENACT) ir teisės aktų po 2030 m. rinkinį**, kuris bus grindžiamas išsamiu poveikio vertinimu.

Būsimuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veikslių planuose turėtų būti aiškiai atskiras **viešojo finansavimo indėlis ir privačių investicijų galimybės**. Tai padės geriau suprasti, kokios yra viešojo finansavimo ir privačiojo investavimo galimybės valstybėse narėse, taip užtikrinant tikslinį išteklių naudojimą. Labai svarbus svertas privačiajam finansavimui pritraukti bus **2028–2034 m. DFP** ir nacionalinės viešosios paramos schemos.

Norint sėkmingai įgyvendinti Investavimo į švarią energiją strategiją, reikia strategiškai derinti ES fondus ir galimybių atveriančią politiką, taip pat kolektyviai įtraukti ES institucijas, valstybes nares, institucinį kapitalą ir privačius finansų subjektus. **EIB grupė – viena iš pagrindinių šios strategijos įgyvendinimo partnerių – ketina prisiimti bendrą įsipareigojimą skirti 75 mlrd. EUR finansavimą per ateinančius trejus metus energetikos pertvarkos tikslams ir strategijai remti. Programa „InvestEU“** sustiprins EIB grupės ir kitų įgyvendinančiųjų partnerių pajėgumą, susijusį su didelės rizikos operacijomis.

Strategijos tikslai iš tiesų gali būti pasiekti, kai ji bus visiškai ir veiksmingai įgyvendinta. Komisija strategiją vykdys ir stebės pažangą siekiant jos tikslų pasitelkdama Investavimo į energetikos pertvarką tarybą, palaikysiančią struktūrinės partnerystės ryšius su investuotojų bendruomene. **Pirmąjį Investavimo į energetikos pertvarką tarybos posėdį Europos Komisija sušauks 2026 m. II ketv.** Pažanga taip pat bus stebima Energetikos sąjungos darbo grupėje.

Investavimo iššūkio mastas didelis. Tačiau ir privatus kapitalas, kuris galėtų būti sutelktas energetikos pertvarkai, yra didelis. **Investavimo tempą būtina spartinti, kad padidėtų ES**

konkurencingumas ir būtų pasiekti švarios pramonės kurso bei Įperkamos energijos veiksmų plano tikslai.